

LÄNSSTYRELSEN
GÄVLEBORGS LÄN
Miljövårdsenheten
Handläggare:
Byrådir Bertil Höije

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

Enligt sändlista

NATURRESERVATET BODAGROTTORNA

Uppgifter om naturreservatet

Län:	Gävleborg
Kommun:	Hudiksvall
Församling:	Njutånger
Fastighet:	
Läge:	Ca 3 km ONO om Iggesunds järnvägsstation
Kartblad:	Gula kartan Iggesund 15 H:62
Gräns:	Innerkanten av den kraftiga punktstreckade linjen på bifogad karta, bilaga 1.
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen
Areal:	Ca 4,0 ha
Dokumentation:	Alf Siderén 1980 och Sveriges Geologiska Undersökning 1982 (Harald Agrell)

Beskrivning av området

Bodagrottorna är belägna i en bergshöjd innanför Byfjärden invid den enskilda vägen mellan Iggesund och Skälölandet.

Småkuperad urbergsterräng med kala bergsytor sätter i viss mån sin prägel på den närmaste omgivningen. Som högst når det relativt flacka kustlandskapet upp till ca 100 m ö h.

Den aktuella bergshöjden når som högst ca 35 m ö h och höjer sig 15-20 meter över omgivande terräng. Den har en östvästlig utbredning av ca 250 meter. Hela höjden uppbyggs i

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

huvudsak av mer eller mindre oregelbundet staplade, skarpkantade block av några meters diameter. Ibland är blocken helt oordnade, ibland ser man hur de endast obetydligt rubbats från sitt ursprungliga läge i det fasta berget. På de orubbade hållpartiernas överytor finns grova isräfflor. Även på de lösa blocken finns ibland isräfflade ytor. De block som är mindre än ca 1 meter i diameter är mer eller mindre rundade av havsvågornas påverkan under landhöjningen och ut mot omgivande morän finns antydningar till klapperfält.

Det underjordiska grottsystemet förefaller att sträcka sig under huvuddelen av det sönderspruckna berget. Förutom genom huvudingången strax söder om bergets topp är systemet tillgängligt genom ett flertal mindre grottöppningar. De större grottsalarna, vilka kan nå en takhöjd av flera meter förenas med varandra genom ett flertal svårforcerade passager längs trånga sprickor. Det öppna grottsystemet når sannolikt ner till något tiotal meter under markytan. Djupare partier kan dock finnas men är då igenfyllda av sediment.

Bodagrottornas bildning

Man vet att Hälsinglands kustland är beläget inom en seismiskt aktiv zon som sträcker sig längs norrlandskusten. Flera jordskalv har inträffat i detta område under den senaste 30-årsperioden.

Sannolikt har Bodagrottorna bildats genom tektonisk aktivitet från tiden efter inlandsisens avsmältning, s k neotektonik. Det som talar för detta är bl a avsaknaden av moränmaterial bland blocken. Dessutom ligger blocken staplade på ett sätt som tyder på att någon inlandsis knappast kan ha rört sig över dem. Det bästa exemplet på att tidpunkten för bildningen är från sen- eller postglacial ålder är de inbördes förskjutna isräfflade hällytorna. Bildningen förefaller således att sammanfalla med inlandsisens försvinnande från området för drygt 9 000 år sedan.

Landhöjningen vid tidpunkten för bildningen beräknas ha uppgått till ca 10 meter per sekel, vilket har inneburit att starka spänningar har uppstått i berggrunden. Då dessa spänningar utlösts längs de befintliga sprick- och förkastningslinjerna har det resulterat i blockrörelser och ytligt belägna jordskalv. Hela bergsområdet ger därför intryck av att en mycket kraftig spränggladdning detonerat på ringa djup.

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

Att grottsystemet icke kan ha bildats efter sen-glacial tid visar de utbredda lersedimenten i grottna. Platser där så finkorniga sediment avsätts förutsätter ett relativt betydande vattendjup.

Sammanfattningsvis kan man alltså med mycket stor sannolikhet hävda att Bodagrottna bildades genom tektonisk aktivitet för ca 9 000 år sedan på ett betydande djup under vattenytan.

Ärendets beredning

Bodagrottna har enligt uppgift i trakten varit kända åtminstone ett par hundra år, sannolikt mer. Men inte förrän Alf Sider 1979 påbörjade sin omfattande dokumentering av dem har de varit föremål för någon större uppmärksamhet.

Sveriges speleologförbund hemställde i en skrivelse till länsstyrelsen 1981 om att avsätta Bodagrottna som naturreservat.

Länsstyrelsen gav samma år SGU (Sveriges geologiska undersökning) i uppdrag att utföra en översiktlig besiktning och beskrivning av grottna. Resultatet av denna undersökning redovisades i en rapport 1982-02-11. Statens naturvårdsverk har 1988-06-22 klassat Bodagrottna som ett riksobjekt för naturvården. Skogsvårdsstyrelsen har under sommaren 1988 gjort en värdering av den skog som omger grottområdet och som skall ingå i reservatet.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Bodagrottna är Sveriges längsta kända urbergsgrotta (pseudokarstgrotta) och anses vara den näst längsta grottan i sitt slag i världen. Bodagrottna är kanske det bäst kända exemplet på neotektonisk aktivitet i Sverige. Grottan är numera också ett internationellt nyckelobjekt för förståelsen av isostatiskt betingad gaussisk kurvatur och av denna betingad neotektonik. Grottan är väl omskriven i internationellt publicerade rapporter under de senaste åren. Det har lett till att grottna klassats som ett geovetenskapligt naturskyddsobjekt av riksintresse.

Det är väsentligt att skilja urbergsgrottor från kalkstensgrottor. De senare har formats av rinnande vatten och är av en helt annan typ och i utlandet av betydligt större dimensioner.

Grottor har i alla tider varit föremål för människans uppmärksamhet. De ger en vision av mystik och många sagor finns också nedtecknade där grottor varit boningsplatser för olika fantasivarelser. Skogen som växer på och omedelbart

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

intill grottorna utgör från den synpunkten en naturlig omgivning till grottorna och bör därför lämnas orörd. Bodagrottorna blir därigenom inte enbart ett vetenskapligt naturvårdsobjekt utan får också ett värde som turistmål och socialt naturvårdsobjekt.

För att bevara områdets väsentligaste egenskaper skall reservatet skyddas mot stentäkt och skogen mot avverkning. För att detta skall kunna åstadkommas bör Bodagrottorna avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsens beslut

Bodagrottorna inkl den närmaste skogsmarken bör av de skäl som ovan redovists särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur och märkliga beskaffenhet.

Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen det område som markerats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Bodagrottorna.

Ändamålet med reservatet är att bevara ett område som har stor betydelse för kännedomen om landets natur, speciellt de geologiska, framförallt tektoniska processer som förekommit efter inlandsisens avsmältning. Samtidigt med dessa rent vetenskapliga värden har reservatet också stort värde för friluftslivet. Det är därför som skogen i anslutning till grottsystemet ingår i reservatet och undantagits från skogsbruk.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen vilka anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom området

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- uppföra byggnad
- bedriva täkt
- utföra sprängning, schaktning, utfyllnad eller tippning
- avverka, gallra, röja eller utföra någon annan skoglig åtgärd
- anlägga väg, luft- eller markledning
- upparbeta döda träd eller vindfällen

förutom dessa föreskrifter gäller föreskrifterna under (C) också markägaren.

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet

1. Utmärkning och upplysning om reservatet
2. Uppförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv, nämligen parkeringsplats, stig, toalett, soptunna och rastplats vilkas läge är markerade på bifogad karta, bilaga 1.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
- göra upp eld
- göra åverkan på blocken både utanför och inuti grottorna
- gräva upp, plocka eller på annat sätt skada vegetationen
- samla insekter, spindlar eller fladdermöss.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen av reservatet

Länsstyrelsen fastställer nedanstående skötselplan.

1. Området skall bevaras i orört skick. Inga skötselåtgärder skall vidtagas med undantag för de anordningar som anges nedan.
2. Något skogsbruk skall inte bedrivas inom reservatet, varför skogen i princip skall lämnas orörd. Endast smärre ingrepp som anses erforderliga för att underlätta besök i reservatet får företas. Undantag från detta kan ske endast efter samråd med länsstyrelsen. En svårframkomlig stig finns från vägen upp till huvudingången till grottorna. Om det visar sig möjligt kommer en ny stig att anläggas från parkeringsplatsen till huvudingången och sannolikt vidare genom reservatet. I samband därmed kommer en del lösa stenar att läggas på ett sådant sätt att framkomligheten på stigen underlättas. Några sprängningsarbeten får dock inte förekomma.
3. En parkeringsplats anläggs med plats för en buss och några bilar på den plats som framgår av kartan, bilaga 1.

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

4. En enklare rastplats anläggs nära ingången till grottorna.
5. Toalett och sopkärl sätts upp vid parkeringsplatsen.
6. Grotterna kan förväntas bli ett mycket frekventerat turist- och exkursionsmål i geovetenskapligt studiesyfte genom sin unika karaktär, åskådlighet och lättillgänglighet. Eftersom det är förenat med avsevärda risker att ta sig in i grottsystemet bör också säkerhetsfrågorna beaktas. Om finansieringen kan lösas bör någon form av larmtelefon anläggas i anslutning till parkeringsplatsen.

Förvaltare

Skogsvårdsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Utmärkning

Reservatet skall utmärkas av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar

Information

Informationstavlor framställs av länsstyrelsen och sätts upp vid parkeringsplatsen.

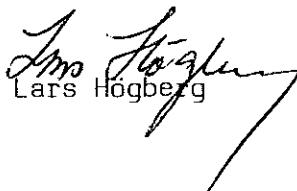
Renhållning

Hudiksvalls kommun svarar för tömning av soptunnor och toaletter samt svarar för att rastplatsen inte skräpas ner.

Kostnadsansvar

Staten bekostar skötsel, anläggningar, utmärkning, information och tillsyn. Kommunen bekostar sop- och latrinhantering. Kostnaden för ev säkerhetsfrågor får lösas efter hand.

Detta beslut kan överklagas till regeringen (miljö- och energidepartementet, se bilaga.

Lars Högberg

Bertil Højje

BESLUT

1989-07-07

231-969-89
84-211

Bilagor

Detaljcarta (Beslutscharta)	Bil 1
Översiktscharta	Bil 2
Hur man överklagar	Bil 3

Sändlista

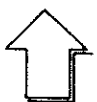
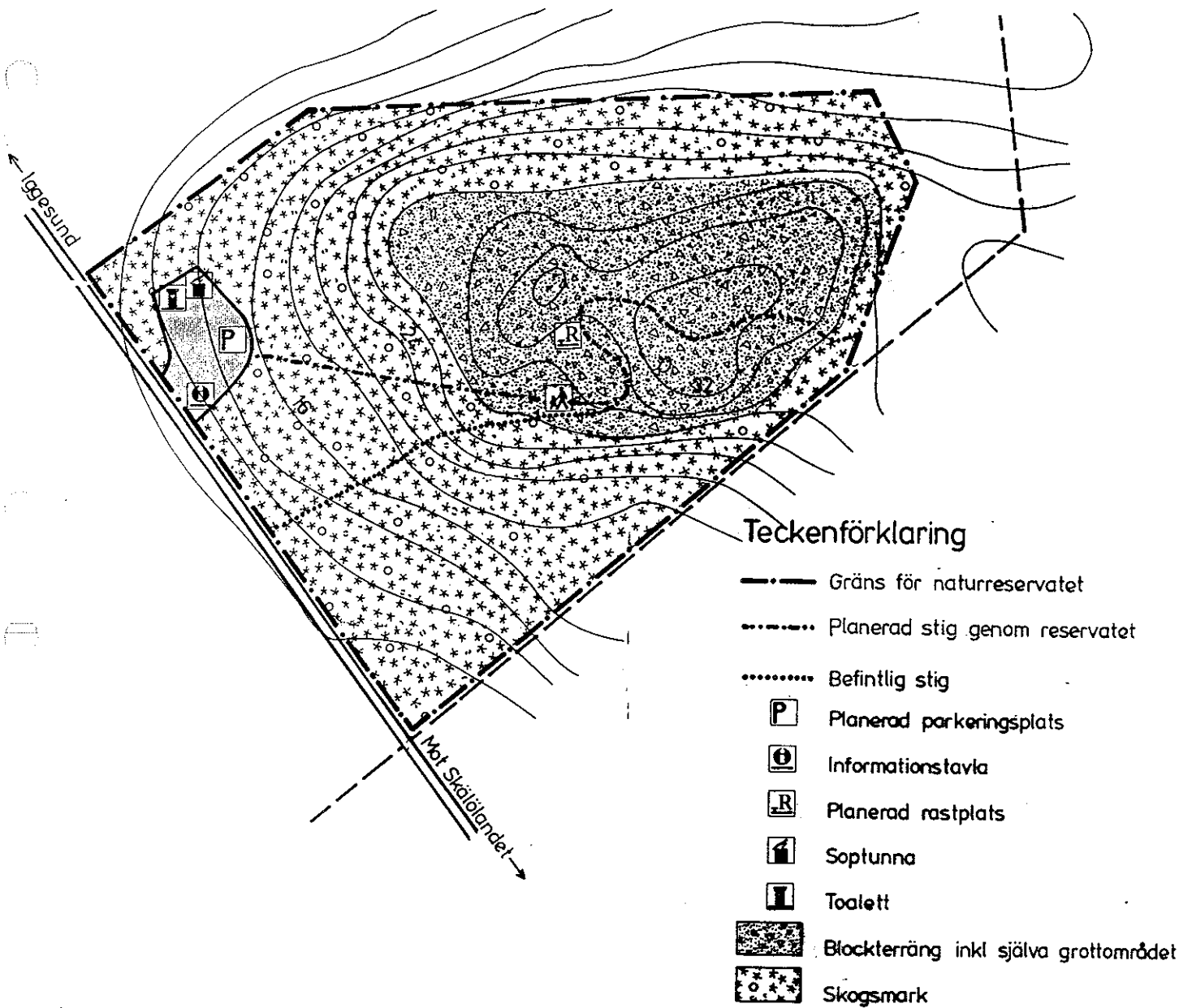
- ;
- ;
- ;
- ;
- ;

"
"

Detalj-karta över naturreservatet Bodagrottorna

Bilaga 1

Tillhör länsstyrelsens beslut 1989-07-07
Dnr 11.111-1011-81
84-211

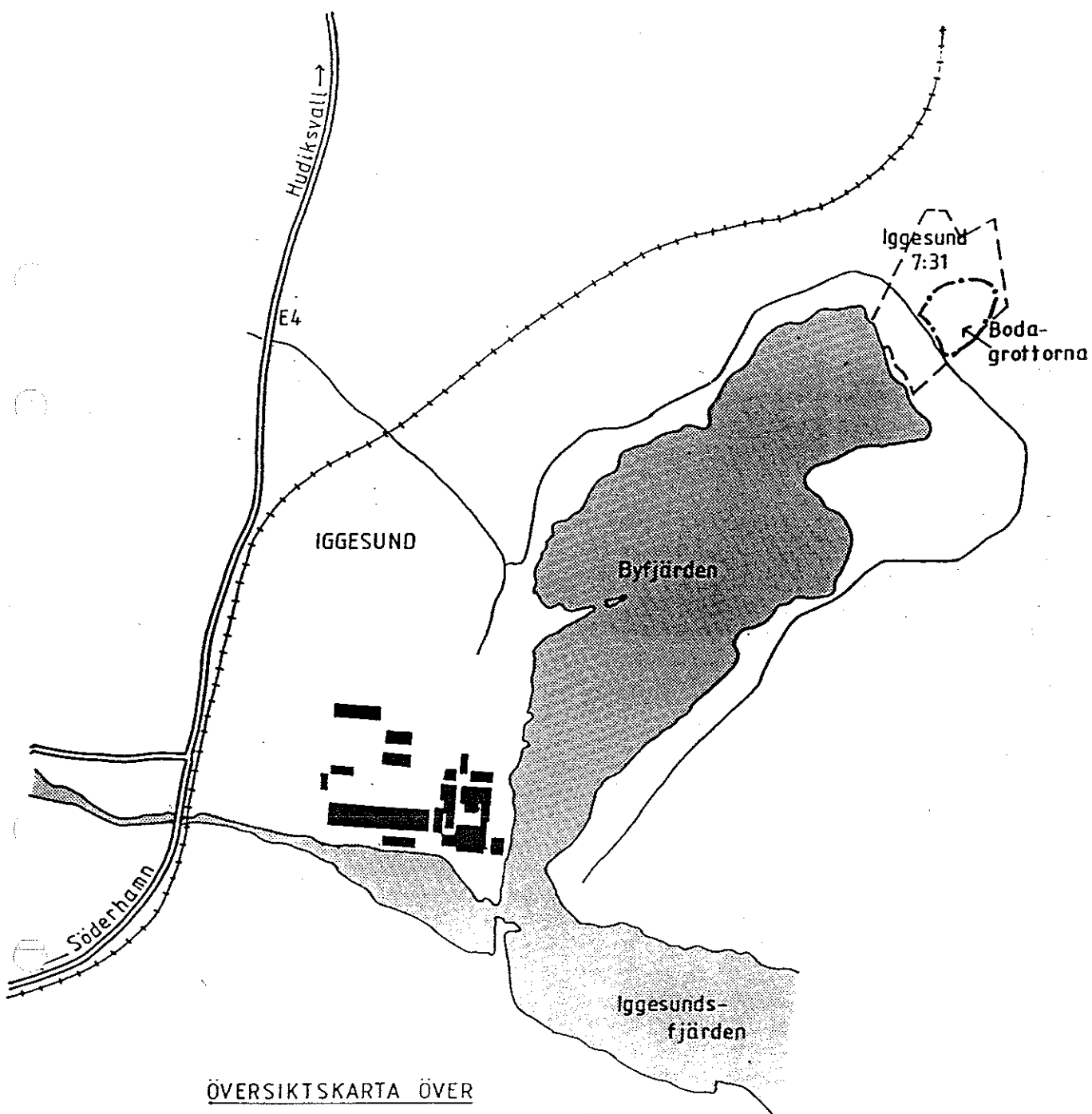

0 25 50 75 100m

KARTUNDERLAG
Översiktskarta
Skala 1:5000

Tillhör länsstyrelsens
beslut 1989-07-07

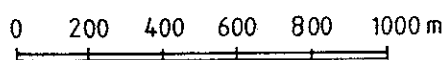
Dnr. 11.111-1011-81
84-211

ÖVERSIKTSKARTA ÖVER
NATURRESERVATET BODAGROTTORNA

UNDERLAGSKARTA

Gula kartan, Iggesund 15H:62
skala 1:20 000

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till regeringen,

Miljö- och energidepartementet-departementet

I brevet skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarie-numret)
- redogöra för dels varför ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

OBS!

1. **Brevet skall lämnas/skickas till länsstyrelsen och inte till regeringen.** Den ordningen har kommit till främst för att snabba upp handläggningen. Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med Ert överklagande, sända sina handlingar till regeringen, som kommer att behöva ha tillgång till dem.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är

Länsstyrelsen	Telefon
801 70 GÄVLE	026 - 17 10 00

2. Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet i Er hand, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Behöver ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till länsstyrelsen.

Länstyrelsen
Gävleborg

Naturenheten

Linda Svensson

Tel 026-17 12 06

E-post; linda.svensson@x.lst.se

BESLUT

1(2)
Dnr. 511-7554-06
84-211

2006-06-07

Skogsstyrelsen, Dalarna-Gävleborg
Per-Olof Ståhl
Nygatan 3
826 83 SÖDERHAMN

Ändring av Länstyrelsens beslut om förvaltare i Bodagrottornas naturreservat

Beslut

Länstyrelsen förklarar med stöd av 21 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm att återkalla förvaltarskapet i Bodagrottornas naturreservat. Detta innebär att Länstyrelsen kommer att stå som förvaltare för naturreservatet.

Ärendets beredning

Naturvårdsverket förordar att länsstyrelserna gör en genomgång av tidigare beslut om förvaltare och genomför sådana förändringar som kan behövas. Det är förvaltaren som är ansvarig för skötseln av reservaten, vilket bland annat innebär att se till att skötselplanen följs. Det är även förvaltaren som står för kostnaderna för förvaltningen. Idag sköts i praktiken förvaltningen redan av länsstyrelsen i det aktuella reservatet, det är då även naturligt att länsstyrelsen står som förvaltare.

Länstyrelsen har gjort en systematisk genomgång av tidigare beslut där förvaltaren är annan än länsstyrelsen. Genomgången gjordes under 2004, då ni även blev kontaktade per telefon. Till följd av denna genomgång beslutar nu länsstyrelsen att enligt 21 § FOM att återkalla förvaltarskapet i Bodagrottornas naturreservat.

Skälen till länsstyrelsens beslut

När naturreservatet bildades råde andra personella och ekonomiska förutsättningar för den som enligt beslutet blev förvaltare. Eftersom dessa förändringar har skett och det i praktiken redan är länsstyrelsen som står för all förvaltning så återkallar vi nu förvaltarskapet enligt 21 § FOM.

Bilaga

Hur man överklagar
Minnesanteckning från telefonsamtal

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post adress
Länstyrelsen 801 70 GÄVLE	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-62 42 95	lansstyrelsen@x.lst.se